

Vlaanderen
is welzijn

JIJ EN DE JEUGDRECHTBANK

Agentschap
Jongerenwelzijn

www.jongerenwelzijn.be

INHOUD

Wat vind je in deze brochure?	4
De jeugdrechter, je advocaat en je consulent	6
Waarom kom je in contact met de jeugdrechtsbank?	10
Bij de jeugdrechter. Wat gebeurt er?	12
Wat kan de jeugdrechter beslissen?	15
Wat als je niet akkoord gaat met de beslissing van de jeugdrechter?	16
Jouw dossiers: wat staat erin en wie mag het lezen	18
Als je 18 jaar wordt	20
Rechten in de jeugdhulp	21
Vragen of klachten	22
Juridisch advies	23

Wat vind je in deze brochure?

In deze brochure vind je informatie over de gerechtelijke jeugdhulp. We leggen uit hoe de gerechtelijke jeugdhulp werkt, hoe je er terecht komt, wie er werken en wat zij voor jou en je ouders kunnen doen.

Heb je de brochure gelezen en toch nog een vraag? Begrijp je iets niet? Wil je je dossier inkijken? Neem dan contact op met je consulent van de sociale dienst jeugdrechtbank. ■

MIJN CONSULENT

Naam: _____

Telefoonnummer: _____

E-mailadres: _____

Bereikbaar op: _____

A photograph of a person wearing a blue tracksuit with white stripes on the sleeves and legs, sitting on a green plastic chair. The person is seen from the side, with their arms crossed. The setting appears to be an office or a waiting area with a wooden floor and a white wall in the background.

Je consulent
zoekt samen met jou,
je ouders, mensen uit
je omgeving en
hulpverleners naar
de beste oplossing

De jeugdrechter, je advocaat en je consulent

DE JEUGDRECHTBANK

De jeugdrechtbank is een rechtbank voor **minderjarigen**. Minderjarigen zijn kinderen en jongeren tussen 0 en 18 jaar. Ze komen voor een andere rechtbank dan volwassenen.

Het secretariaat van de jeugdrechtbank heet **griffie**. Daar werkt de **griffier**.

DE JEUGDRECHTER

Op de jeugdrechtbank werken jeugdrechters. Dat zijn rechters die gespecialiseerd zijn in het jeugdrecht. De jeugdrechter beslist wat er voor jou nodig is. Hij luistert naar jou en naar je ouders. Toch kan het zijn dat de jeugdrechter een beslissing neemt die jij of je ouders niet goed vinden. Jij en je ouders moeten zich houden aan die beslissing. Jullie kunnen dan in beroep gaan.

Wil je een gesprek met jouw jeugdrechter? Dat kan. De jeugdrechter beslist of hij al dan niet ingaat op die vraag. Een gesprek vindt meestal plaats in zijn bureau, ook wel **het**

kabinet genoemd. Tijdens dat gesprek zijn meestal ook de griffier, je advocaat en een consulent van de sociale dienst jeugdrechtbank aanwezig.

HET PARKET

Je komt niet zomaar bij de jeugdrechtbank terecht. Je kan ook niet zomaar zelf naar de jeugdrechter stappen. Het parket bekijkt jouw situatie en oordeelt of het nodig is om de jeugdrechter in te schakelen. Een andere naam voor het parket is **Openbaar Ministerie**.

JE ADVOCAAAT

Als je bij de jeugdrechtbank komt, heb je recht op gratis advies en bijstand van een advocaat. Deze verdedigt jou, niet je ouders. Zij kunnen zelf een advocaat nemen om zich te verdedigen.

Wat doet je advocaat?

- > jou verdedigen voor de jeugdrechtbank;
- > advies geven, dus jou vertellen wat je het best doet en wat niet;
- > zorgen dat jij eerlijk behandeld wordt.

Je advocaat moet alles weten over jouw situatie. Zo kan hij jou het best verdedigen. Hij praat met jou en leest je dossier. Je kan ook zelf een gesprek vragen met je advocaat. Wat je hem of haar vertelt, mag je advocaat niet zomaar verder vertellen. Dat heet **beroepsgeheim**. Wel kan hij bepaalde zaken bespreken met je ouders of de jeugdrechter.

Niet akkoord met de beslissing van de jeugdrechter? Dan kan je **in beroep** gaan. Ook dat vraag je aan je advocaat.

Hoe vind je een advocaat?

Je hoeft zelf geen advocaat te zoeken. Die krijg je automatisch. Jij of je ouders hoeven er ook niet voor te betalen. Je kan ook zelf een advocaat kiezen, maar die moet je dan wel betalen.

De gegevens van je advocaat kan je steeds vragen op de griffie van de jeugdrechtbank.

JE CONSULENT

De jeugdrechter wordt bijgestaan door de **sociale dienst jeugdrechtbank**. Deze dienst heeft de opdracht om jouw situatie te onderzoeken vóór de jeugdrechter een beslissing neemt. Dat is het **'maatschappelijk onderzoek'**.

Nadat de jeugdrechter een beslissing heeft genomen, zorgt de sociale dienst er voor dat die beslissing wordt uitgevoerd. Dat doen ze samen met jou, je ouders en de hulpverleners. Zij houden

de jeugdrechter op de hoogte van hoe het loopt en als het nodig is, vragen zij aan de jeugdrechter om de hulp aan te passen.

Elk gezin krijgt een **vaste consulent**. Deze nodigt jou en je ouders uit voor een aantal gesprekken. Je consulent zoekt samen met jou, je ouders, mensen uit je omgeving en hulpverleners naar de beste oplossing.

Beroepsgeheim

Wat jij of je ouders vertellen, mag je consulent niet zomaar doorvertellen aan anderen. Net als je advocaat heeft ook hij **beroepsgeheim**. Je kan dus steeds vragen om bepaalde zaken niet door te vertellen. Maar soms kan het toch nodig zijn om informatie door te geven, bijvoorbeeld als je in gevaar bent. Dan vertelt je consulent jou welke informatie hij precies doorgeeft en aan wie. Aan de jeugdrechter moet de consulent wel informatie doorgeven, anders kan de rechter geen goede

beslissing nemen voor jou.

Je consulent praat ook met mensen die jouw situatie goed kennen, bijvoorbeeld met:

- > het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB),
- > het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ),
- > het OCMW,
- > andere diensten waar jij of je ouders mee te maken hebben,
- > je netwerk ■

Wat doet je consulent?

Je consulent wil jou en je ouders zo goed mogelijk helpen. Daarom stelt hij veel vragen om jouw situatie zo goed mogelijk te leren kennen. Zoals:

- > wat hebben jullie al geprobeerd om je problemen op te lossen? Hoe liep dat?
- > wat gaat er goed? Wat gaat er fout? Wat vinden jullie daarvan?

Je kan ook zelf vragen stellen aan je consulent. Hij kan je vertellen hoe de jeugdrechtbank en de gerechtelijke jeugdhulp werken. Je kan altijd bij hem terecht als je vragen of problemen hebt.

Diensten mogen alleen informatie doorgeven aan je consulent als jij en je ouders dat goed vinden

Waarom kom je in contact met de jeugdrechtbank?

Je komt niet zomaar bij de jeugdrechtbank terecht. Daar kunnen vier redenen voor zijn:

- 1) Je hebt een misdrijf gepleegd;
- 2) Jij en je gezin zitten in een heel moeilijke situatie;
- 3) Je hebt heel dringend hulp nodig;
- 4) Je ouders behandelen je niet zoals dat hoort.

1) JE HEBT EEN MISDRIJF GEPLEEGD

Als je een misdrijf gepleegd hebt, wordt dat aangegeven bij de politie. Die maakt hiervan een **proces-verbaal** op. Ze stuurt dat proces-verbaal naar het parket (Openbaar Ministerie). Het parket beslist of je voor de jeugdrechter komt. De jeugdrechter oordeelt over je situatie. Hij houdt rekening met wat je misdaan hebt en met de oorzaken van je gedrag.

Als minderjarigen een misdrijf plegen, heet dat een **'als misdrijf omschreven feit'** (MOF).

2) JE ZIT IN EEN HEEL MOEILIJKE SITUATIE

Zitten jij en je gezin in een heel moeilijke situatie? Ook dan kan het parket de jeugdrechtbank inschakelen. Het gaat dan om een ingewikkelde situatie waar jij, je ouders en eventuele hulpverleners samen niet meer uit geraken.

In deze gevallen wordt gesproken over een **'verontrustende situatie'** (VOS).

**De jeugdrechter oordeelt over je situatie.
Hij houdt rekening met wat je misdaan hebt
en met de oorzaken van je gedrag**

3) JE HEBT HEEL DRINGEND HULP NODIG

Soms moet de jeugdrechter beslissen om jou meteen in bescherming te nemen. Dat is een **'hoogdringende maatregel'**. Dat gebeurt alleen als jij in groot gevaar bent en als er onmiddellijk iets moet gebeuren om jou te beschermen.

4) JE OUDERS BEHANDELEN JE NIET ZOALS HET HOORT

De jeugdrechter kan beslissen dat je ouders jou niet verder mogen opvoeden. Ze mogen dan geen beslissingen meer nemen over jou. Dat heet **'ontzetting uit het ouderlijk gezag'**. Dat gebeurt bijvoorbeeld als jouw ouders je niet behandelen zoals de wet van hen verwacht. Je wordt bijvoorbeeld zwaar mishandeld, misbruikt of verwaarloosd.

Iemand anders neemt dan de taak van je ouders over. Die persoon heet een **provoogd**. ■

Bij de jeugdrechter. Wat gebeurt er?

1) DE JEUGDRECHTER NEEMT EEN VOORLOPIGE MAATREGEL: DE BESCHIKKING

De jeugdrechter vraagt de sociale dienst jeugdrechtbank om jouw situatie grondig te onderzoeken. Dat vraagt heel wat gesprekken met jou, je ouders en de hulpverleners rondom jou. Dat kost dus tijd. Daarom kan de jeugdrechter al een voorlopige maatregel nemen. Dat is een **beschikking**. Zo kan je al hulp krijgen terwijl de consulent je situatie verder onderzoekt.

Een beschikking mag niet langer dan **zes maanden** duren.

2) JE CONSULENT ONDERZOEKT JE SITUATIE EN GEEFT ADVIES AAN DE JEUGDRECHTER

De consulent praat met jou, je ouders, je netwerk en je hulpverleners om te weten hoe jouw situatie is. Dat is het **maatschappelijk onderzoek**.

Daarna maakt je consulent een **verslag** voor de jeugdrechter. Daarin staat welke hulp het best past volgens hem. Je consulent luistert naar jou en naar jouw ouders. Toch kan het zijn dat hij iets voorstelt wat jullie niet willen. Dan legt je consulent uit waarom hij dat doet.

3) DE JEUGDRECHTER NEEMT EEN BESLISSING: HET VONNIS

Na de beschikking en na het maatschappelijk onderzoek behandelt de jeugdrechtbank grondig je situatie. Dat is een **zitting ten gronde**. Enkele weken voor de zitting krijg je een uitnodiging. Soms brengt een deurwaarder die uitnodiging thuis. Dat heet dan een **dagvaarding**.

- > ben je **12 jaar of ouder**? Dan moet je aanwezig zijn. De jeugdrechter moet jou horen vóór hij een beslissing neemt.
- > ben je **jonger dan 12 jaar**? Ook dan heb je het recht om gehoord te worden en je mening te zeggen als je dat wenst. Je kan je advocaat vragen om dit voor jou te regelen.

Na de zitting ten gronde neemt de jeugdrechter een beslissing over de hulp die jij en je ouders krijgen. Dat is het **vonnis**.

Meestal volgt de jeugdrechter het advies van de consulent maar hij kan ook iets anders beslissen. De consulent zorgt ervoor dat die beslissing wordt uitgevoerd.

**Wil je zelf iets bespreken met de jeugdrechter?
Schrijf hem dan een brief met de vraag
om gehoord te worden**

4) EN DAARNA?

Na het vonnis van de jeugdrechter, start de hulpverlening. Je consulent bij de sociale dienst zorgt ervoor dat de beslissing van de jeugdrechter wordt uitgevoerd. Bijvoorbeeld:

- > je wordt geplaatst in een gemeenschapsinstelling of jeugdhulpvoorziening;
- > je krijgt thuisbegeleiding;
- > je moet bepaalde voorwaarden naleven;
- > ...

Je consulent nodigt je regelmatig uit voor een gesprek. Dat gebeurt **minstens om de zes maanden**. Dan vraagt hij je hoe het loopt.

Heb je vragen? Vind je dat je andere hulp nodig hebt? Wil je je dossier inkijken? Dan kan je ook zelf een gesprek vragen met je consulent.

Minstens één keer per jaar bespreek je je situatie opnieuw op de jeugdrechtbank. De consulent moet de jeugdrechter ook regelmatig informeren over jouw situatie. ■

Wil je zelf iets bespreken met de jeugdrechter? Schrijf hem dan een brief met de vraag om gehoord te worden. Jouw advocaat zal die brief aan de jeugdrechtbank bezorgen.

Wat kan de jeugdrechter beslissen?

De jeugdrechter kan verschillende maatregelen nemen. Dat hangt af van jouw situatie. Zo kan hij beslissen dat:

- > je thuis mag blijven maar je moet bepaalde voorwaarden naleven, bijvoorbeeld: je mag geen contact hebben met bepaalde personen of je moet regelmatig naar school gaan;
- > je thuisbegeleiding krijgt;
- > je naar een pleeggezin gaat;
- > je in een voorziening voor jeugdhulp moet wonen;
- > je wordt geplaatst in een gesloten instelling;
- > ...

KOSTEN BIJ PLAATSIING

Als je geplaatst wordt in een voorziening, gaat 2/3de van je **kinderbijslag** naar de instelling. Zo vergoed je een deel van je verblijf. De rest van het bedrag kan de jeugdrechter aan je ouders toewijzen of op een spaarrekening laten zetten. Die spaarrekening is voor jou zodra je 18 jaar wordt.

Bij een pleegplaatsing gaat de kinderbijslag volledig naar het pleeggezin. ■

Wat als je niet akkoord gaat met de beslissing van de jeugdrechter?

Als jij of je ouders niet akkoord gaan met het vonnis van de jeugdrechter, kan je **in beroep gaan**. Praat hier zo snel mogelijk over met je advocaat want je hebt maar 15 dagen tijd om in beroep te gaan.

Verblijf je in een publieke jeugdinstelling, dan heb je maar **48 uur** om in beroep te gaan.

Publieke jeugdinstellingen zijn:

- > gemeenschapsinstelling De Kempen (campus De Markt en campus De Hutten);
- > gemeenschapsinstelling De Zande (campus Beernem, campus Ruiselede en campus Wingene);
- > gemeenschapsinstelling De Grubbe in Everberg;
- > het Vlaams detentiecentrum De Wijngaard in Tongeren.

Je kan in beroep gaan tegen elke beslissing van de jeugdrechter:

- > een beschikking;
- > een vonnis;
- > elk ander gebod of verbod, bijvoorbeeld om op bezoek te gaan bij je ouders.

Als je in beroep gaat, behandelt het **Hof van Beroep** je zaak. Voordat die een uitspraak doet, kan de jeugdrechter geen nieuwe beslissing nemen. Wat de jeugdrechter eerder beslist heeft, moet wel effectief gebeuren tot er een uitspraak is van het Hof van Beroep. ■

BIJVOORBEELD

Je gaat in beroep tegen je plaatsing in een gemeenschapsinstelling. Het Hof van Beroep deed nog geen uitspraak. Dan blijf je in de gemeenschapsinstelling tot het Hof van Beroep een beslissing neemt.

Als jij of je ouders niet akkoord gaan met het vonnis van de jeugdrechter, kan je in beroep gaan. Praat hier zo snel mogelijk over met je advocaat want je hebt maar 15 dagen tijd om in beroep te gaan

Jouw dossiers: wat staat erin en wie mag het lezen

Heb je te maken met de jeugdrechtbank? Dan heb je twee dossiers: een dossier bij de jeugdrechtbank en een dossier bij de sociale dienst jeugdrechtbank.

JE DOSSIER BIJ DE JEUGDRECHTBANK

Je dossier bevat de feiten en de omstandigheden van het misdrijf dat je pleegde of vermeldt informatie over de moeilijke situatie waarin je je bevindt. Het wordt bijgehouden door de griffier van de jeugdrechtbank. Het dossier bevat ook verslagen van je consulent over zijn maatschappelijk onderzoek en over je hulpverleningsprogramma's. Dit dossier mag enkel gelezen worden door personen die bij de gerechtelijke procedure betrokken zijn.

JE DOSSIER BIJ DE SOCIALE DIENST JEUGDRECHTBANK.

Dat dossier bevat vooral informatie over het maatschappelijk onderzoek en de hulpverlening. Je consulent moet jou informeren over wat hij erin schrijft.

Je consulent zal informatie uit je dossier doorgeven aan je hulpverleners. Maar hij geeft alleen door wat je hulpverleners echt moeten weten om je te kunnen helpen.

INZAGERECHT

Jij mag zelf je dossiers ook lezen. Dat heet **inzagerecht**. Als jij vindt dat sommige dingen niet kloppen, kan je vragen om gegevens te **corrigeren**.

Je consulent, je advocaat en de jeugdrechter zullen nooit zomaar informatie uit je dossier doorgeven aan anderen. Ze gaan heel zorgvuldig en discreet om met je dossiers

STRAFBLAD OF NIET?

Heeft de jeugdrechter je in bescherming genomen omdat je je in een verontrustende situatie bevindt? Dan heb je geen strafbare feiten gepleegd. Het vonnis wordt dan ook niet bijgehouden in het strafregister. Je hebt dan geen strafblad.

Als je strafbare feiten gepleegd hebt, wordt het vonnis bijgehouden in het centraal strafregister tot je 28 jaar bent. Je hebt een strafblad. Het **centraal strafregister** is alleen bestemd voor gerechtelijke overheden. Anderen hebben hiertoe dus geen toegang.

KAN HET STRAFBLAD VROEGER WORDEN GESCHRAPT?

Informatie over vonnissen van de jeugdrechtbank kan vijf jaar na het einde van de maatregel worden geschrapt. Dit gebeurt op jouw verzoek. Hiervoor neem je contact op met de jeugdrechtbank van je verblijfplaats. Dat is niet noodzakelijk de jeugdrechtbank die je zaak behandelde.

ATTEST VAN GOED GEDRAG EN ZEDEN

Soms heb je een attest voor goed gedrag en zeden nodig. Dat vermeldt de misdrijven die je gepleegd hebt **niet**. Je (toekomstige) werkgever of school kan dus niet zien dat je een strafblad hebt.

Heb je een 'model 2' nodig? Dan kan het zijn dat bepaalde feiten - bijvoorbeeld feiten gepleegd tegen minderjarigen - er wel op staan. ■

Als je 18 jaar wordt

Als je achttien bent, stopt normaal gezien de jeugdhulp. **De jeugdrechter sluit dan je dossier af.** Hij volgt je niet verder op.

Wil je toch nog wat ondersteuning als (jong)volwassene? Dan kan je terecht bij:

- > de Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW);
- > de Jongerenadviescentra (JAC);
- > de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGGZ);
- > de sociale diensten van het ziekenfonds;
- > het OCMW (Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn);
- > ...

Misschien ben je er nog niet helemaal klaar voor om op eigen benen te staan? Ook als volwassene kan je het moeilijk hebben, zeker als je alleen bent.

Spreek er tijdig over met je consulent. Hij kan je verder helpen, bijvoorbeeld als je:

- > nog een tijdje in je pleeggezin of voorziening wil blijven;
- > op kamers wil wonen onder begeleiding;
- > andere hulp nodig hebt.

Je consulent zal je op weg zetten om **voortgezette hulp** te krijgen.

Als je een misdrijf hebt gepleegd, kan het parket **een verlenging vragen** bij de jeugdrechtbank. De jeugdrechter zal die verlenging toestaan wanneer uit je gedrag blijkt dat je volhardt in je gevaarlijk of risicovol gedrag. Je moet dan misschien langer in een gesloten instelling blijven. Een verlenging kan evenwel nooit langer duren dan tot je twintigste verjaardag. ■

Rechten in de jeugdhulp

In de jeugdhulp heb je heel wat rechten, maar ook een aantal plichten.

Meer informatie vind je op:

- > www.rechtenindejeugdhulp.be;
- > www.jongerenwelzijn.be/jeugdhulp/praktische-informatie/rechten-van-het-kind/;
- > www.jeugdhulp.be

VERKIES JE EEN BROCHURE?

Dan kan je een kijkje nemen in:

- > 't Zitemzo in de integrale jeugdhulp' (brochure +12-jarigen);
- > 'Mijn rechten in de jeugdhulp' (brochure -12-jarigen).

Je kan deze aanvragen via:

- > info@kinderrechtswinkel.be
- > www.kinderrechtswinkel.be
- > op het nummer **070 21 00 71**. ■

Vragen of klachten

Heb je een vraag? Een klacht? Praat erover met een vriend, je leerkracht, een hulpverlener, een jeugdwerker ... Zij zoeken samen met jou een oplossing.

Kan je daar niet terecht met je vragen of je klachten, praat dan met je **consulent**. Je consulent zoekt samen met jou, je ouders en je hulpverleners naar een oplossing.

Als je om één of andere reden ook niet bij je consulent terecht kan, dan kan je de **JO-lijn** contacteren. Dat is de luisterlijn van Jongerenwelzijn. ■

Bel gratis 0800 900 33

- > maandag van 10 tot 13 uur
- > dinsdag van 10 tot 13 uur
- > woensdag van 13 tot 17 uur
- > donderdag van 10 tot 13 uur
- > vrijdag van 13 tot 17 uur

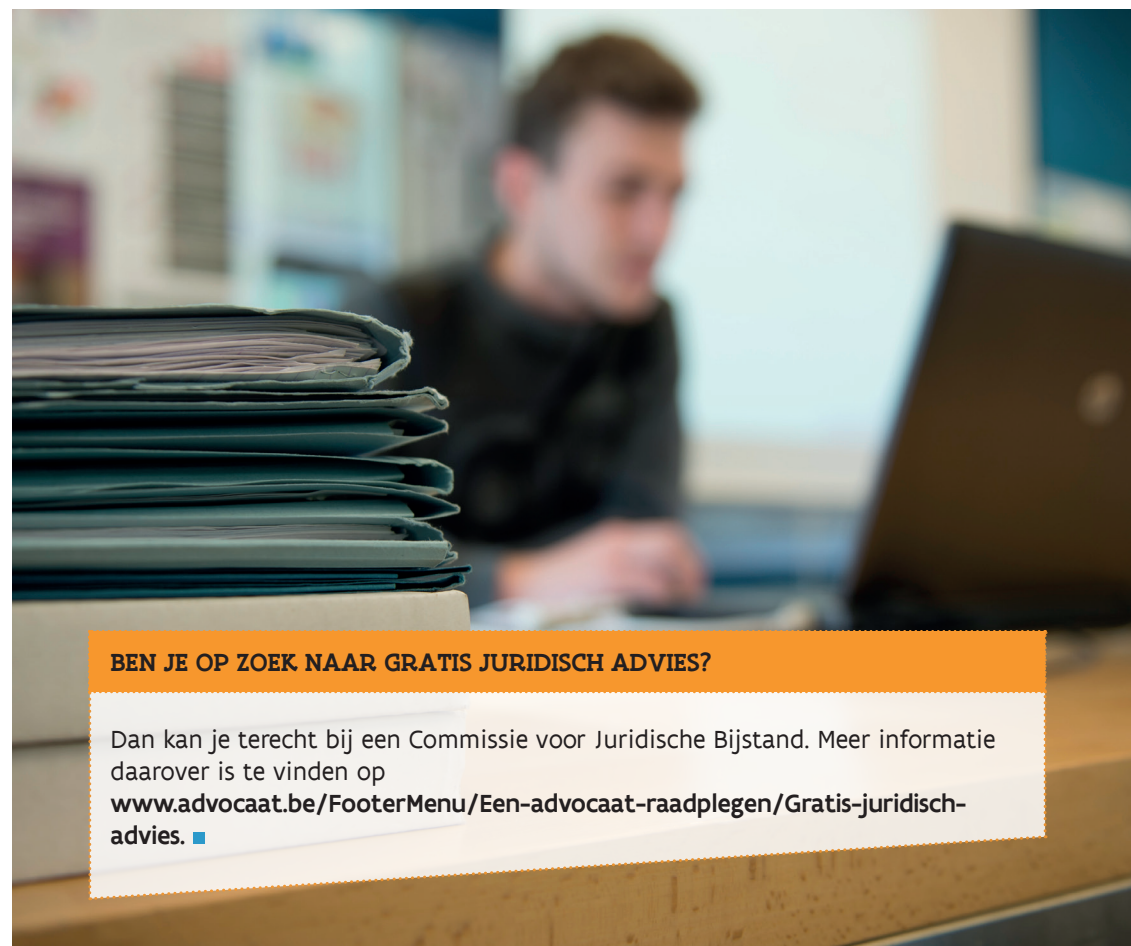
E-mail

naar jo-lijn@jongerenwelzijn.be

Schrijf

JO-lijn
Ellipsgebouw
Koning Albert II-laan 35 - bus 32
1030 Brussel

Juridisch advies

BEN JE OP ZOEK NAAR GRATIS JURIDISCH ADVIES?

Dan kan je terecht bij een Commissie voor Juridische Bijstand. Meer informatie daarover is te vinden op www.advocaat.be/FooterMenu/Een-advocaat-raadplegen/Gratis-juridisch-advies. ■

Productie

Agentschap Jongerenwelzijn
Koning Albert II-laan 35, bus 32
1030 Brussel

Verantwoordelijke uitgever

Lucien Rahoens
Hoofd van de afdeling Ondersteuningscentra en sociale diensten jeugdrechtbank
Koning Albert II-laan 35, bus 32
1030 Brussel

Tekst

Afdeling Ondersteuningscentra en sociale diensten jeugdrechtbank

Vormgeving

Katrien Verhoeven

Foto's

Florian Van Eenoo

Meer informatie

www.jongerenwelzijn.be
www.jeugdhulp.be

Depotnummer

D/2016/3241/236